

DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2026-58-114>

УДК 331.5(477)

Рудик Олександр Володимирович

аспірант,

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»

ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-1160-2875>**Oleksandr Rudyk**

Institution of higher education "Podilskiy State University"

ОСНОВНІ НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГРОМАДЯН НА ШЛЯХУ ІНТЕГРАЦІЇ В ЄС

KEY DIRECTIONS FOR IMPROVING THE ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC MECHANISM OF PENSION PROVISION FOR CITIZENS ON THE PATH OF EU INTEGRATION

Анотація. У статті досліджуються сучасні проблеми та перспективи удосконалення організаційно-економічного механізму пенсійного забезпечення громадян України в умовах інтеграції до Європейського Союзу. Автори акцентують увагу на необхідності системного підходу до реформування пенсійної системи, що базується на принципах фінансової стабільності, соціальної справедливості та економічної ефективності. У роботі проаналізовано досвід країн-членів ЄС у сфері пенсійного забезпечення, що дозволяє виділити ключові напрями реформування національної системи: диверсифікацію джерел фінансування пенсій, запровадження багаторівневої пенсійної моделі, стимулювання добровільного пенсійного страхування, розвиток приватних пенсійних фондів та підвищення фінансової грамотності громадян. Наголошено на важливості узгодження законодавчої бази та стандартів пенсійного забезпечення з нормами ЄС, що сприятиме інтеграції української пенсійної системи у європейський соціально-економічний простір. У статті запропоновано стратегічні напрями удосконалення організаційно – економічного механізму пенсійного забезпечення громадян, спрямованих на підвищення ефективності пенсійного забезпечення: модернізацію організаційної структури системи, удосконалення фінансового менеджменту пенсійних коштів, інтеграцію інформаційних технологій для підвищення прозорості та доступності послуг, а також активізацію міжнародного співробітництва у сфері обміну досвідом та впровадження європейських практик.

Ключові слова: організаційно – економічний механізм, пенсійне забезпечення, цифровізація пенсійних послуг, євроінтеграційні процеси, багаторівнева пенсійна модель, пенсійна реформа.

Summary. The article examines current issues and prospects for improving the organizational and economic mechanism of pension provision for citizens of Ukraine in the context of integration into the European Union. The authors emphasize the need for a systematic approach to reforming the pension system based on the principles of financial stability, social justice, and economic efficiency. The main factors influencing the functioning of pension provision are analyzed, including demographic changes, labor migration levels, economic growth rates, and structural features of the labor market. The study analyzes the experience of EU member states in the field of pension provision, which allows identifying key directions for reforming the national system: diversification of pension funding sources, introduction of a multi-tier pension model, promotion of voluntary pension insurance, development of private pension funds, and improvement of citizens' financial literacy. Special attention is paid to the role of state regulation, the formation of incentives for deferred retirement, and the optimization of pension expenditure. The article emphasizes the importance of harmonizing the legislative framework and pension standards with EU norms, which will facilitate the integration of the Ukrainian pension system into the European socio-economic space. Problematic aspects of the national system are identified, including imperfections in legal regulation, low levels of pension savings, limited public trust in financial institutions, and risks related to demographic burden. The article proposes strategic directions for improving the organizational and economic mechanism of pension provision aimed at enhancing its efficiency: modernization of the system's organizational structure, improvement of pension fund financial management, integration of information technologies to increase transparency and accessibility of services, as well as the intensification of international cooperation in experience sharing and adoption of European practices.

The scientific results of the study can be used in shaping state policy in the field of pension provision, developing strategies for social system reform, and providing scientific and practical recommendations for government authorities and financial institutions.

Keywords: organizational and economic mechanism, pension provision, digitalization of pension services, European integration processes, multi-tier pension model, pension reform.

Постановка проблеми. У сучасних умовах глобалізації, демографічного старіння населення та інтенсивних соціально-економічних трансформацій ключовою складовою стабільного соціального розвитку держав є ефективна система пенсійного забезпечення. Україна, взявши курс на інтеграцію до Європейського Союзу, стикається з необхідністю адаптації власної пенсійної моделі до стандартів та принципів, що панують у країнах ЄС. Це зумовлює потребу не лише реформування окремих елементів пенсійної системи, а й фундаментального удосконалення організаційно-економічного механізму пенсійного забезпечення громадян.

Попри значну кількість заходів, спрямованих на оновлення вітчизняної пенсійної системи, питання її фінансової збалансованості, достатності пенсійних виплат, стимулювання економічної активності працюючих громадян та належного інституційного функціонування й надалі залишаються актуальними. Чинні інструменти регулювання не повною мірою узгоджуються з передовими європейськими підходами, що обмежує їхню спроможність адекватно реагувати на сучасні економічні виклики й соціальні загрози. У зв'язку з цим виникає необхідність визначення ключових векторів удосконалення організаційно-економічного механізму пенсійного забезпечення населення, які дозволять гармонізувати національну політику з нормами та стандартами ЄС.

Актуальність досліджуваної проблематики зумовлена глибокими демографічними трансформаціями, що створюють підвищений тиск на солідарну модель пенсійного забезпечення. Важливими факторами також виступають необхідність гармонізації національної нормативно – правової бази з принципами та вимогами ЄС у сфері соціального захисту й соціального страхування, а також прагнення забезпечити інституційну ефективність державних і недержавних пенсійних інститутів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика удосконалення пенсійних систем та організаційно-економічних механізмів пенсійного забезпечення є предметом вивчення як вітчизняних, так і закордонних науковців. Одні з перших міжнародних концептуальних засад пенсійної реформи було закладено в роботах Holzmann R. та Hinz R. [7], де автори розробили багаторівневу модель пенсійної системи, що поєднує солідарні та накопичувальні елементи і ввела концептуальні підходи до побудови стабільних пенсійних механізмів. У межах економічного підходу Nicholas

Barr [9], розглядає пенсійні системи як частину соціальної політики держави, аналізуючи механізми їх фінансування, мотиваційні ефекти та інструменти подолання впливу демографічних змін на економіку. Актуальні міжнародні аналітичні огляди пенсійних систем представлені у щорічних звітах *OECD (Pensions at a Glance)* [10], де подається порівняльний аналіз ключових показників пенсійних систем країн ЄС і G20 та окреслено основні напрями реформування відповідно до європейських стандартів. Дослідження Kudrna G., Piggott J., Poonpolkul P. [11], розглядають питання сталості пенсійних систем у країнах з перехідними економіками, включаючи інституційні аспекти інтеграції моделей ЄС. Вітчизняні науковці приділяють також багато уваги дослідженню питань реформування національної пенсійної системи відповідно до стандартів ЄС. Копилук О. та Музичка О. пропонують організаційно-економічний підхід до впровадження обов'язкового державного накопичувального пенсійного страхування в Україні з врахуванням європейського досвіду [1], Черкасова С. й Візничак О. (2025) розглядають розвиток накопичувальних механізмів пенсійного забезпечення у вітчизняних реаліях на фоні міжнародної практики [6], Ліпницький С., Новицька О. досліджують міжнародні практики пенсійного забезпечення та можливості їх адаптації в Україні, зокрема механізми підвищення рівня соціального захисту для різних груп населення [2],

Попри численні дослідження, існуючі механізми пенсійного забезпечення України потребують адаптації до вимог ЄС, підвищення прозорості управління та інтеграції накопичувального рівня з врахуванням фінансових і демографічних викликів. Це визначає практичну значущість роботи та потребу в комплексному аналізі організаційно-економічних механізмів пенсійного забезпечення.

Метою дослідження є виявлення та обґрунтування основних напрямів удосконалення організаційно-економічного механізму пенсійного забезпечення громадян в Україні в умовах інтеграції до Європейського Союзу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз сучасного стану пенсійної системи України засвідчив, що існуючий організаційно-економічний механізм функціонує переважно за принципом солідарної системи PAYG (pay-as-you-go). Такий підхід дозволяє забезпечувати мінімальні соціальні стандарти для пенсіонерів, проте має низку проблем, серед яких виділяють:

– фінансову нестійкість — кількість пенсіонерів зростає швидше за чисельність працюючого населення, що створює дефіцит Пенсійного фонду та зумовлює необхідність субсидування з державного бюджету;

– низька мотиваційна складова — відсутність ефективних стимулів для накопичувальної пенсійної компоненти зменшує готовність громадян до приватного пенсійного заощадження.

– інституційні обмеження — недостатньо розвинена система управління активами, низький рівень прозорості та цифровізації обліку, що впливає на ефективність адміністрування.

У процесі аналізу розвитку організаційно-економічного механізму пенсійного забезпечення в Україні доцільно враховувати сучасні інтеграційні тенденції, передусім пов'язані з євроінтеграційним курсом держави та перспективою набуття членства в Європейському Союзі. У цьому контексті питання функціонування та реформування пенсійної системи набувають особливої актуальності. Саме організаційно-економічні засади пенсійного забезпечення визначають рівень соціальної рівноваги, фінансової стійкості держави та узгодженості національної політики із європейськими принципами. Відтак модернізація пенсійної системи потребує системного підходу до вдосконалення процесів акумулювання, адміністрування та перерозподілу пенсійних ресурсів з урахуванням нормативних і інституційних вимог ЄС.

Аналіз поточного функціонування пенсійних систем країн Європейського Союзу свідчить про поєднання розподільчих моделей із різноманітними накопичувальними інструментами. Окрім солідарного компонента, у державах ЄС широко застосовуються обов'язкові системи індивідуального накопичення, корпоративні та професійні пенсійні програми, а також недержавні форми пенсійного забезпечення.

Рівень розвитку добровільного накопичувального сегмента в межах ЄС характеризується помітною регіональною диференціацією. Найбільш інституційно та фінансово розвинутим він є у країнах Північної та Західної Європи, що пояснюється сформованою культурою соціального партнерства, активною роллю роботодавців і профспілок у реалізації пенсійної політики, а також наявністю розвинених фінансових ринків. Натомість у державах Південної та Східної Європи масштаби застосування таких механізмів залишаються обмеженими [11].

Євроінтеграційний курс України обумовлює необхідність трансформації національної пенсійної системи з урахуванням правових норм і соціальних стандартів Європейського Союзу. У цьому контексті співробітництво України з ЄС у сфері соціального забезпечення перебуває на стадії інтенсивного розвитку та інституційного формування. На сьогодні офіційно врегульовані

механізми взаємодії охоплюють лише частину держав-членів Союзу, тоді як процес оформлення та погодження документів для отримання пенсійних виплат із-за кордону залишається процедурно ускладненим, тривалим і адміністративно обтяжливим.

Аналітичні оцінки свідчать, що вітчизняна пенсійна система має суттєві відмінності від підходів, поширених у державах Європейського Союзу, передусім за структурою формування пенсійних доходів, рівнем залучення приватного сектору та показниками довгострокової фінансової збалансованості. У країнах ЄС вагоме місце посідають обов'язкові й добровільні накопичувальні інструменти, а також недержавні пенсійні програми, що сприяє підвищенню стабільності системи та забезпеченню більш адекватного рівня пенсійних виплат [2]. Разом із тим реалізація реформ у цій сфері та стратегічна орієнтація України на європейську інтеграцію формують підґрунтя для поетапної гармонізації національної пенсійної моделі з європейськими стандартами.

На сучасному етапі пенсійні моделі держав Європейського Союзу ґрунтуються на інтеграції розподільчого та накопичувального компонентів, суттєвій участі недержавних пенсійних інституцій та дотриманні високих стандартів фінансової відповідальності [6]. Їх функціонування передбачає застосування механізмів автоматичного коригування параметрів системи, забезпечення прямої залежності між тривалістю страхового стажу та обсягом пенсійних виплат, активне інвестування пенсійних ресурсів у довгострокові фінансові інструменти, а також адаптацію пенсійного віку до змін демографічної структури населення. Зазначені підходи визначають стратегічні орієнтири модернізації пенсійної системи України.

Результати проведених досліджень свідчать, що розроблення стратегії вдосконалення організаційно-економічного механізму пенсійного забезпечення в Україні в умовах євроінтеграційного курсу має ґрунтуватися на аналізі та адаптації практик функціонування пенсійних систем держав Європейського Союзу. Узагальнення цього досвіду дало змогу визначити ключові стратегічні вектори розвитку, які відображено на рис. 1. Їх реалізація сприятиме поетапному наближенню національної пенсійної системи до європейських стандартів і принципів функціонування.

Одним із ключових стратегічних векторів розвитку є приведення національного пенсійного законодавства у відповідність до правових норм Європейського Союзу. Узгодження регуляторної бази, зміцнення системи державного нагляду за діяльністю пенсійних фондів, а також імплементація європейських підходів до управління пенсійними активами сприятимуть підвищенню прозорості системи та зростанню рівня суспільної довіри до неї.

Рисунок 1 – Стратегічні напрями розвитку організаційно – економічного механізму пенсійного забезпечення громадян в Україні в контексті євроінтеграції

Джерело: побудовано автором

Як зазначалося раніше, правове регулювання пенсійної сфери в Україні здійснюється насамперед на основі Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», який визначає засади функціонування солідарного рівня, порядок обчислення страхового стажу та процедури призначення пенсійних виплат [3]. Водночас діюча модель пенсійного забезпечення залишається фінансово вразливою, оскільки передбачає значне навантаження на державний бюджет, що ускладнюється негативними демографічними процесами та високим рівнем тінізації зайнятості.

У рамках виконання положень Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом Україна взяла на себе зобов'язання щодо поетапної адаптації національної соціальної політики, у тому числі сфери пенсійного забезпечення, до стандартів і принципів ЄС [5]. Такий курс передбачає трансформацію інституційних та фінансових засад функціонування пенсійної системи з урахуванням європейського досвіду. У державах Європейського Союзу переважає багаторівнева

модель пенсійного забезпечення, яка інтегрує солідарний компонент із обов'язковими та добровільними накопичувальними механізмами, що дозволяє забезпечити довгострокову фінансову стабільність і диверсифікувати джерела формування пенсійних доходів.

Вагомим правовим орієнтиром для модернізації фінансово-економічних засад пенсійної системи виступає Directive (EU) 2016/2341 (IORP II), яка визначає вимоги до діяльності та державного нагляду за установами професійного пенсійного забезпечення [8]. Документ регламентує стандарти прозорості, системи управління ризиками, механізми захисту прав учасників пенсійних програм і принципи ефективного адміністрування пенсійних активів. Інкорпорація положень цієї директиви до національного правового поля сприятиме зміцненню довіри населення до пенсійних інституцій та підвищенню результативності управління пенсійними ресурсами.

Важливим стратегічним орієнтиром у сфері реформування соціальної політики є European

Pillar of Social Rights, який закріплює право кожної особи на належне пенсійне забезпечення, здатне гарантувати достойні умови життя після завершення трудової діяльності [12]. З огляду на це, модернізація пенсійної системи України повинна передбачати не лише досягнення її фінансової стійкості, але й забезпечення принципів соціальної рівності, достатності та справедливості пенсійних виплат.

У сучасному суспільстві цифрова трансформація організаційно-економічного механізму пенсійного забезпечення населення виступає одним із провідних чинників підвищення результативності функціонування системи. Йдеться про активне застосування інформаційно-комунікаційних технологій у процесах нарахування, обліку, адміністрування та виплати пенсійних ресурсів, що істотно модернізує фінансово-економічні засади пенсійної моделі [3;4]. Такий підхід забезпечує гнучкішу реакцію системи на демографічні тенденції, підвищену мобільність робочої сили та посилення значення накопичувальних компонентів у структурі пенсійного забезпечення.

Важливим стратегічним напрямом розвитку організаційно – економічного механізму пенсійного забезпечення громадян виступає запровадження і використання інноваційних механізмів управління пенсійними коштами. Традиційні моделі управління пенсійними ресурсами зазвичай відзначаються недостатньою результативністю, вузькими можливостями диверсифікації інвестицій та обмеженим рівнем відкритості. Запровадження сучасних інструментів і підходів повинно орієнтуватися на: збільшення прибутковості вкладень пенсійних фондів; мінімізацію фінансових ризиків; підвищення рівня прозорості й підконтрольності використання коштів; посилення суспільної довіри до функціонування пенсійної системи.

До провідних сучасних інструментів управління пенсійними ресурсами відносять: розширення інвестиційних напрямів із застосуванням новітніх фінансових продуктів; цифрову трансформацію процесів адміністрування пенсійних активів; використання підходів, що базуються на оцінці та контролі ризиків; формування та вдосконалення багаторівневої моделі пенсійного забезпечення. Аналітичні матеріали засвідчують, що держави Європейського Союзу широко впроваджують зазначені практики, що підтверджується відповідними нормативними та стратегічними документами [13; 14; 15]. Реалізація цих підходів створює передумови для модернізації пенсійних моделей і підвищення їхньої фінансової стійкості та результативності.

Упровадження сучасних підходів до адміністрування пенсійних ресурсів створює підґрунтя для побудови більш витривалої та адаптивної пенсійної моделі. Такі інструменти забезпечують

модернізацію організаційно-економічних засад функціонування системи відповідно до актуальних соціально-економічних трансформацій, сприяють зміцненню її довгострокової фінансової рівноваги та підвищенню ефективності соціальних гарантій для населення.

Порівняльне дослідження пенсійної системи України та держав Європейського Союзу виявляє глибокі структурні перекося в національній моделі, зокрема недостатній рівень заміщення втраченого заробітку, значну фінансову залежність від бюджетних трансфертів і слабку диверсифікацію джерел формування пенсійних виплат.

З огляду на практики європейських країн, оновлення організаційно-економічного механізму пенсійного забезпечення громадян має передбачати поступову трансформацію підходів до визначення пенсійного віку. Досвід ЄС демонструє, що жорстко встановлена вікова межа виходу на пенсію не узгоджується з сучасними демографічними процесами та тенденціями старіння населення.

Оптимальним кроком може стати впровадження варіативної моделі пенсійного забезпечення, яка надає можливість обирати час завершення трудової діяльності в межах визначеного вікового інтервалу. Такий підхід сприятиме подовженню періоду сплати страхових внесків, зниженню тиску на солідарний компонент системи та заохоченню громадян до довшої участі в економічній діяльності.

Підвищення коефіцієнта заміщення доходу визначається як один із ключових напрямів модернізації організаційно-економічного механізму пенсійного забезпечення громадян. Беручи до уваги, що у державах ЄС цей показник зазвичай перебуває в діапазоні 40–60 %, для національної системи доцільно окреслити орієнтир поступового доведення його щонайменше до 40 %.

Реалізація такого завдання можлива через розширення кола осіб, які сплачують страхові внески, детінізацію зайнятості та доходів населення, а також активізацію розвитку недержавного сегмента пенсійного забезпечення.

Висновки. Результати дослідження показали, що стан національної пенсійної системи характеризується значною залежністю від солідарного рівня PAYG, що створює ризики фінансової нестійкості у зв'язку з демографічним старінням населення та обмеженою базою платників внесків. Міжнародний досвід засвідчує ефективність багаторівневих пенсійних систем, що поєднують солідарний, обов'язково накопичувальний та добровільний рівні. Такий підхід забезпечує фінансову стійкість, мотивацію громадян до заощадження та зменшує соціальну нерівність.

Стратегічні напрями розвитку організаційно – економічного механізму пенсійного забезпечення громадян України в контексті європейської інтеграції повинні включати: удосконалення солі-

дарної системи, запровадження обов'язкового накопичувального рівня, стимулювання розвитку недержавного пенсійного забезпечення, гармонізацію законодавства з нормами ЄС та посилення інституційної спроможності органів управління пенсійною системою. Реалізація зазначених напрямів сприятиме підвищенню фінансової стій-

кості пенсійної системи та її відповідності європейським соціальним стандартам.

Реалізація запропонованих напрямів дозволить Україні підвищити фінансову стійкість пенсійної системи, забезпечити належний рівень життя громадян та ефективно інтегрувати національну пенсійну модель у європейський соціальний простір.

Список використаних джерел:

1. Копилук О. І., Музичка О. М. Організаційно-економічний підхід до впровадження системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. *Вісник ЛТЕУ. Економічні науки*. 2025. Т. 82. С. 20–27.
2. Ліпницький С. В., Новицька О. В. Напрями удосконалення пенсійного забезпечення України із врахуванням зарубіжного досвіду. *Perspectives of contemporary science: theory and practice : the Proceedings of XII International Scientific and Practical Conference*. Lviv, Ukraine, 2025. С. 139–145.
3. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 9 липня 2003 р. № 1058–IV. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
4. Про схвалення Стратегії цифрової трансформації соціальної сфери : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 28.10.2020 № 1353-р. База даних «Законодавство України». Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1353-2020-%D1%80>
5. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони : ратифікована Законом України від 16.09.2014 № 1678-VII. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>
6. Черкасова С. В., Візничак О. М. Розвиток накопичувальних механізмів пенсійного забезпечення в Україні з урахуванням міжнародного досвіду. *Проблеми економіки*. 2025. № 1. С. 75–83.
7. Holzmann R., Hinz R. *Old-Age Income Support in the 21st Century: An International Perspective on Pension Systems and Reform*. Washington, DC : World Bank, 2005. 362 p.
8. Directive (EU) 2016/2341 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2016 on the activities and supervision of institutions for occupational retirement provision (IORPs) . Official Journal of the European Union. 2017. L 354 URL: <https://eur-lex.europa.eu/>
9. Barr N. *Economics of the Welfare State*. 5th ed. Oxford : Oxford University Press, 2012. 384 p.
10. Organisation for Economic Co-operation and Development. *Pensions at a Glance 2023: OECD and G20 Indicators*. Paris : OECD Publishing, 2023. 236 p.
11. K Kudrna, G., Piggott, J., & Poonpolkul, P. Sustainable and equitable pension reform for emerging economies: An application to Indonesia” *Economic Modelling*. 2025. Vol. 148, pp. 1–31. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.econmod.2025.107080>
12. European Pillar of Social Rights : Interinstitutional Proclamation. European Commission. Brussels, 2017. URL: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1226>
13. Regulation (EC) No 987/2009 laying down the procedure for implementing Regulation (EC) No 883/2004, 16 September 2009 [Electronic resource] Official Journal of the European Union. 2009. L 284. URL: <https://eur-lex.europa.eu/>
14. Digital Finance Strategy [Electronic resource] European Commission. Brussels, 2020. URL: <https://ec.europa.eu/>
15. Pensions at a Glance 2021 [Electronic resource] OECD. Paris : OECD Publishing, 2021. URL: <https://www.oecd.org/screen>

References:

1. Kopyliuk, O. I., & Muzychka, O. M. (2025). Orhanizatsiino-ekonomichnyi pidkhdid do vprovadzhenia systemy zahalnooboviazkovoho derzhavnoho pensiinoho strakhuvannia [Organizational and economic approach to the implementation of the mandatory state pension insurance system]. *Visnyk LTEU. Ekonomichni nauky – Bulletin of the Lviv University of Trade and Economics. Economic Sciences*, No. 82, pp. 20–27. Lviv, Ukraine. (in Ukrainian)
2. Lipnitskyi, S. V., & Novytska, O. V. (2025). Napriamy udoskonalennia pensiinoho zabezpechennia Ukrainy iz vrakhuvanniam zarubizhnogo dosvidu [Directions for improving pension provision in Ukraine, taking into account foreign experience]. In: *Perspectives of Contemporary Science: Theory and Practice: Proceedings of the XII International Scientific and Practical Conference*, pp. 139–145. Lviv, Ukraine. (in Ukrainian)
3. Zakon Ukrainy Pro zahalnooboviazkove derzhavne pensiine strakhuvanya vid 9 lyp. 2003 roku №1058–IV [Law of Ukraine on compulsory state pension insurance from July 9 2003, No. 1058–IV]. (2003, July 9). Available at: <http://zakon1.rada.gov.ua> (in Ukrainian)
4. Pro skhvalennia Stratehii tsyfrovoyi transformatsii sotsialnoi sfery: Rozporiadzhennia № 1353-r [On the approval of the Strategy for the Digital Transformation of the Social Sphere: Order No. 1353-r] (2020, October 28). Baza danykh “Zakonodavstvo Ukrainy”. Kabinet Ministriv Ukrainy. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1353-2020-%D1%80> (in Ukrainian)
5. Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu ta Yevropeiskym Soiuzom. Yevropeiskym spivtovarystvom z atomnoi energii i ihnimi derzhavamy chlenamy z inshoi storony № 1678-VII [Association Agreement between Ukraine, of the one

part, and the European Union, the European Atomic Energy Community and their Member States, of the other part] (2014, September 16) – Ratyfikovana zakonom Ukrainy vid 16.09.2024. Available at: <http://zakon1.rada.gov.ua> (in Ukrainian)

6. Cherkasova, S. V., & Viznychak, O. M. (2025). Rozvytok nakopychuvalnykh mekhanizmiv pensiinoho zabezpechennia v Ukraini z urakhuvanniam mizhnarodnoho dosvidu [Development of accumulative pension mechanisms in Ukraine taking into account international experience]. *Problemy ekonomiky*, No. 1, pp. 75–83. (in Ukrainian)

7. Holzmann, R., & Hinz, R. (2005). Old-age income support in the 21st century: An international perspective on pension systems and reform. Washington, DC: World Bank. [in English].

8. European Parliament & Council of the European Union. (2016). Directive (EU) 2016/2341 of 14 December 2016 on the activities and supervision of institutions for occupational retirement provision (IORPs). *Official Journal of the European Union*, L 354 (2017). Available at: <https://eur-lex.europa.eu/>

9. Barr, N. (2012). *Economics of the welfare state* (5th ed.). Oxford: Oxford University Press. [in English].

10. Organisation for Economic Co-operation and Development. (2023). *Pensions at a glance 2023: OECD and G20 indicators*. Paris: OECD Publishing. [in English].

11. K Kudrna, G., Piggott, J., & Poonpolkul, P. Sustainable and equitable pension reform for emerging economies: An application to Indonesia” *Economic Modelling*. 2025. Vol. 148, pp. 1–31. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.econmod.2025.107080>

12. European Commission. (2017). *European Pillar of Social Rights: Interinstitutional Proclamation*. Brussels. Available at: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1226>

13. European Parliament & Council of the European Union. (2009, September 16). Regulation (EC) No 987/2009 laying down the procedure for implementing Regulation (EC) No 883/2004. *Official Journal of the European Union*, L 284. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/>

14. European Commission. (2020). *Digital Finance Strategy*. Brussels. Available at: <https://ec.europa.eu/>

15. OECD. (2021). *Pensions at a glance 2021*. Paris: OECD Publishing. Available at: <https://www.oecd.org/>

Дата надходження статті: 24.02.2026

Дата прийняття статті: 10.03.2026

Дата публікації статті: 25.03.2026